

Agrenda B5|27
ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΑΒΒΑΤΟ 29 & ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2024

ΔΑΚΟΚΤΟΝΙΑ

Κερδίζει έδαφος η μαζική παγίδευση δάκου

Η εύρεση μιας αξιόπιστης και αποδεκτής μεθόδου καταπολέμησης προς την κατεύθυνση της μαζικής παγίδευσης του δάκου, αποτελεί μονόδρομο στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας της Ε.Ε. και του περιορισμού της χρήσης συμβατικών φυτοπροστατευτικών ουσιών. Ήδη στην Ελλάδα οι ελαιοπαραγωγοί δείχνουν να την εμπιστεύονται ως μέθοδο, ενώ κίνητρο για την εφαρμογή της παρέχουν σαφώς οι επιδοτήσεις των eco-schemes που καλύπτουν τα έξοδα της εν λόγω πρακτικής.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ
ΔΑΚΟΥ ΕΛΙΑΣ

ΧΩΡΙΣ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

ΑΠΩΛΕΙΣ

40-80%

ΜΕ ΛΗΨΗ
ΜΕΤΡΩΝ

ΖΗΜΙΕΣ ΕΩΣ

15%

ΑΠΟ ΙΟΥΝΙΟ ΕΩΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΔΑΚΟΠΑΓΙΔΩΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΙΜ

> Η μέθοδος της μαζικής παγίδευσης κερδίζει όλο και περισσότερους ελαιοπαραγωγούς λόγω της ήπιας δράσης της

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ

Η καταπολέμηση του δάκου της ελιάς σήμερα αντιμετωπίζει δυσκολίες, λόγω κυρίως της απόσυρσης άδειας χρήσης των περισσότερων δραστικών ουσιών, αλλά και της ανθεκτικότητας του δακοπληθυσμού σε πυρεθροειδή και οργανοφωσφορικά εντομοκτόνα. Είναι ήδη γνωστό ότι η μέθοδος της μαζικής παγίδευσης (ΜΠ) ή προσέλκυσης μπορεί να αποτελέσει μια εναλλακτική λύση. Η μέθοδος αυτή βασίζεται στην παγίδευση των ακμαίων θηλυκών/αρσενικών, συνήθως με την χρήση τροφικού ή/και φερομονικού προσελκυστικού σε κλειστή παγίδα (τύπου McPhail) κατάλληλης γεωμετρίας και χρώματος, που παγιδεύει τα έντομα και τα απομονώνει ή/και τα εξουδετερώνει ή ανοικτού τύπου η οποία προσελκύει τα έντομα με κατάλληλο προσελκυστικό και τα θανατώνει με την επαφή στην εξωτερική επιφάνεια της παγίδας που είναι εμποτισμένη με εντομοκτόνο (π.χ. Ecotrap).

Ενίσχυση από Οικολογικά Σχήματα

Η παραπάνω μέθοδος έγινε ευρέως γνωστή στους ελαιοπαραγωγούς, μέσω των οικολογικών σχημάτων (eco-schemes) τα οποία για την περίοδο 2023-

«ΠΑΚΕΤΟ» ΔΡΑΣΗΣ 6 (ΕΥΡΩ / ΣΤΡΕΜΜΑ)

ΧΡΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

3,0

ΘΕΡΙΝΑ ΚΛΑΔΕΜΑΤΑ

17,5

ΔΑΚΟΠΑΓΙΔΕΣ

35,0

2027 επιδοτούν τη χρήση δακοπαγίδων σε όλους τους παραγωγούς. Η ενίσχυση είναι ίση με 35 ευρώ το στρέμμα σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο της ΚΑΠ, ωστόσο τελικά πληρώθηκε με 26 ευρώ ανά στρέμμα το 2023. Η παραπάνω ενίσχυση έχει κωδική ονομασία «Δράση 31.6-ΙΓ Εφαρμογή των εθελοντικών οδηγιών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας» και συνδυάζεται με τις περισσότερες δράσεις των eco-schemes. Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται:

α) Να εφαρμόζουν τη μέθοδο της μαζικής παγίδευσης (mass trapping) του δάκου της ελιάς (*Bactrocera Oleae*) σε αγροτεμάχια με ελιές. Ο αριθμός παγίδων μαζικής σύλληψης ανά μονάδα επιφανείας (εκτάριο, Ha) που εφαρμόζεται

για το σύνολο των δηλούμενων εκτάσεων που χρησιμοποιούν το ίδιο σκεύασμα, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον ελάχιστο αριθμό παγίδων ανά μονάδα επιφανείας (εκτάριο, Ha) που προβλέπεται στην Άδεια Διάθεσης του σκευάσματος στην Αγορά (ΑΑΔΑ).

β) Να κάνουν αποκλειστική χρήση εγκεκριμένων για την αντιμετώπιση των παραπάνω εντομολογικών εχθρών σκευασμάτων φυτοπροστασίας μαζικής παγίδευσης, τα οποία βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΥπΑΑΤ. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες το επίπεδο του πληθυσμού του εχθρού - στόχου είναι τέτοιο ώστε η πραγματική ή η προβλεπόμενη ζημιά στην ηρημένη παραγωγή είναι πάνω από το κατώφλι επέμβασης, σύμφωνα

με τεκμηριωμένη έκθεση του τεχνικού συμβούλου στο ΣΠΔ της δράσης, επιτρέπεται η εφαρμογή στα αγροτεμάχια της δράσης φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων που είναι συμβατά με τη βιολογική γεωργία (Καν. (ΕΕ) 2018/848), συμπεριλαμβανομένων των ωφέλιμων μακρο-οργανισμών, για την αντιμετώπιση του εντομολογικού εχθρού - στόχου. Ο γεωργός δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει χημικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα για την αντιμετώπιση των εχθρών - στόχων στα αγροτεμάχια της δράσης, πέραν των εντομοκτόνων περιορισμένης κλίμακας που τυχόν περιέχονται της παγίδες μαζικής σύλληψης και των εντομοκτόνων που χρησιμοποιούνται κατά την εφαρμογή των δολωματικών ψεκασμών του εθνικού προγράμματος δακοκτονίας στην καλλιέργεια της ελιάς, εφόσον προηγουμένως δεν έχει αποδειχθεί εφαρμοσεί φυτοπροστατευτικά σκευάσματα που είναι συμβατά με τη βιολογική γεωργία (Καν. (ΕΕ) 2018/848). γ) Να διατηρούν ηρημένες στα δέντρα, της παγίδες μαζικής σύλληψης (mass trapping) καθώς και της παγίδες παρακολούθησης (monitoring). δ) Να καταρτίζουν Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ).

ECO-TRAP

Παγίδα για τον δάκο (*Bactrocera oleae*) με την τεχνική προσέλκυσης και θανάτωσης

Η λύση σου στον δάκο

Ετοιμόχρηστο δόλωμα deltamethrin 0,0187% β/β με φερομόνη και ελκυστικό τροφής

Σύμφωνα με τους κανονισμούς Καν. (Ε.Ε) 2018/848 και Καν. (Ε.Ε) 2021/1165 για την βιολογική γεωργία. Πιστοποίηση από την ΔΗΩ.

ΠΡΟΣΒΟΛΕΣ

ΥΨΗΛΟΤΕΡΟΣ
Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΕΤΟΣ

Αν και η φετινή χρονιά της οποίας η παραγωγή, εφόσον δεν υποστεί κάποια σοβαρή ζημία από ασυνήθιστες ακραίες καιρικές συνθήκες, αναμένεται κάπως καλύτερη από την περσινή, φαίνεται να διατρέχει υψηλότερους κινδύνους για δακοπροσβολές. Και αυτό γιατί, οι υψηλότερες θερμοκρασίες που εξώθησαν σε πρόωρη άνθηση τα δέντρα, σίγουρα θα συντελέσουν και σε πρωιμότερη εμφάνιση ακμαίων δάκου της προηγούμενης περιόδου που διαχείμασαν σχετικά αλώβητα λόγω του ηπιού χειμώνα που προηγήθηκε. Για το δάκο - πρόκειται για ολομετάβολο έντομο -όσο υπάρχει ενεργός καρπός πάνω στα δένδρα συνυπάρχουν όλα τα στάδια και οι μορφές του στον ελαιώνα. Πολλαπλασιάζεται γεωμετρικά, γεννώντας από 200-300 αυγά και μπορεί μέχρι τα μέσα της περιόδου να δημιουργήσει δισεκατομμύρια απογόνους και να καταστεί πλέον πανίσχυρος και ανεξέλεγκτος. Για την αντιμετώπιση του, εφαρμόζονται δολωματικοί ψεκάσμοι, των οποίων η αποτελεσματικότητα εξαρτάται από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της παγίδοθεσίας από τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες. Ειδικότερα φέτος, η Λήμνος υλοποιεί για πρώτη φορά πρόγραμμα δακοκτονίας μετά από αίτημα των αγροτών, δείχνοντας τη σοβαρότητα του προβλήματος στην περιοχή.

■ ΔΑΚΟΣ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΨΕΚΑΣΜΟΥ

5-7

ΕΝΤΟΜΑ
ανά παγίδα
και ανά
εβδομάδαΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΜΕ ΔΟΛΩΜΑΤΙΚΟΥΣ
ΨΕΚΑΣΜΟΥΣΕφαρμογή
σε κάθε
3^ο ελαιόδεντροΨεκάζεται
το βόρειο μέρος
του δέντρουΕπανάληψη
ψεκασμού
σε 10-15 μέρεςΑΠΟΦΥΓΗ
ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ
ΨΕΚΑΣΜΩΝ ΔΙΟΤΙ:Σκοτώνονται και
ωφέλιμα έντομαΥψηλότερο
οικονομικό κόστοςΕπιβάρυνση
του περιβάλλοντοςΥπολείμματα
εντομοκτόνων στο προϊόνΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΑΚΟΥ

> Η περίοδος αύξησης του καρπού το καλοκαίρι κρίσιμη για την οικονομικότητα της καλλιέργειας

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ

Στις οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας στην Καλλιέργεια της Ελιάς, περιγράφονται οι βέλτιστες μέθοδοι καταπολέμησης του δάκου. Όπως αναφέρεται ο δάκος στη χώρα μας έχει 3-7 γενεές το χρόνο. Το άριστο εύρος θερμοκρασιών ωοτοκίας είναι 20-28^ο C ενώ σταματάει για θερμοκρασίες μικρότερες των 15 ή μεγαλύτερες των 33^οC.

Δειγματοληψίες

Η εξέταση του καρπού πρέπει να γίνεται με τη βοήθεια μεγεθυντικού φακού για την εκτίμηση της ενεργού προσβολής (αυγά, ζωντανές προνύμφες 1ου, 2ου και 3ου σταδίου, νύμφες και έξοδοι), καθώς και της νεκρής προσβολής (μη εκκολαφθέντα αυγά, άγονα νύγματα, αποφελλομένες στοές και νεκρές 1ου, 2ου και 3ου σταδίου). Το άθροισμα αυτών είναι η συνολική προσβολή. Αντιμετώπιση Καλλιεργητικά μέτρα

- Δεν πρέπει να μένουν, κατά το δυνατόν, ασυγκόμιστοι καρποί.
- Να επιδιώκεται κατά το δυνατόν πρώιμη συγκομιδή.
- Απαιτείται αυξημένη προσοχή σε αρδευόμενους ελαιώνες όπου αυξάνεται ο πληθυσμός του δάκου, μέχρι 7 φορές περισσότερος από ότι στους ξηρικούς ελαιώνες, ιδιαίτερα όταν αποτελούν μικρές νησίδες εντός μεγάλης εκτάσεως μη-αρδευομένων ελαιώνων.
- Σε μεγάλης έκτασης ελαιώνες ή σε ευρύτερες περιοχές είναι σημαντική η επισήμανση εστιών πρώιμων προσβολών από το έντομο.

Μαζική παγίδευση

Με τη μέθοδο της μαζικής παγίδευσης επιδιώκεται η σύλληψη όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού ενήλικων εντόμων, ώστε να μειωθεί ο πληθυσμός του εχθρού σε επίπεδα που δεν προκαλούν οικονομική ζημία στην καλλιέργεια. Ο συνδυασμός στην ίδια παγίδα ελκυστικών τροφής, φύλου και χρώματος είναι καταλληλότερος όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε προγράμματα μαζικής παγίδευσης. Σε περιοχές στις οποίες υπάρχουν υψηλοί πληθυσμοί δάκου, η μαζική παγίδευση, δεν βρέθηκε μέχρι σήμερα να αποτελεί αυτοδύναμη μέθοδο αντιμετώπισης του εντόμου ακόμα και όταν εφαρμόζεται και σε μεγάλες εκτάσεις. Σε περιπτώσεις μικρής αποτελεσματικότητας της μεθόδου, απαιτούνται συμπληρωματικά μέτρα για επαρκή προστασία της παραγωγής, όπως αύξηση της πυκνότητας των παγίδων ή δολωματικοί ψεκάσμοι κυρίως σε εστιακές περιοχές με υψηλή πυκνότητα πληθυσμού του δάκου. Συνεχής εφαρμογή μαζικής καταπολέμησης σε έναν απομονωμένο ελαιώνα, επί σειρά ετών μειώνει τον πληθυσμό του δάκου και αυξάνει τον πληθυσμό των ωφελίμων εντόμων.

Ωφέλιμα έντομα

Παρόλο που τα ωφέλιμα έντομα δεν μειώνουν τους πληθυσμούς του δάκου κάτω από τα επίπεδα της οικονομικής ζημιάς εντούτοις συμβάλλουν σημαντικά στην μείωση τους. Η παρουσία και η δράση ορισμένων από τους ωφέλιμους οργανισμούς κατά του δάκου μπορεί να επηρεασθεί, έμμεσα, με την ενθάρρυνση και διατήρηση εντός του ελαιώνα της βλάστησης και κλωρίδας που συντηρεί τους πληθυσμούς τους (π.χ. *Inula* sp.).